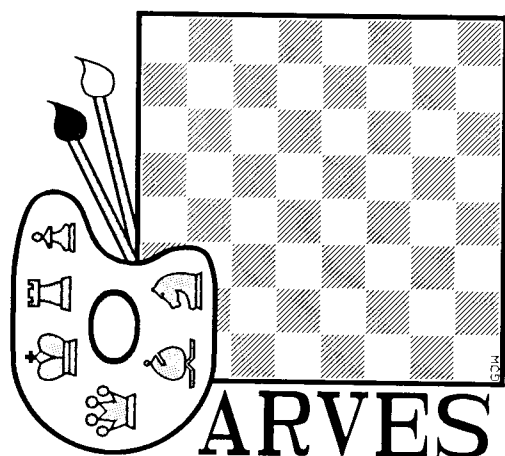

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaakeindspelstudie

Kwarttaalschrift, 5e jaargang, nummer 2, augustus 1993

EBUR 5e jaargang nummer 2, augustus 1993

door **Harold van der Heijden**

ARVES maakt de moeilijkste periode in haar nog korte bestaan door. Inmiddels heeft ieder ARVES-lid een schrijven van onze (waarnemend) voorzitter Bertholée gekregen en bent u allen dus geïnformeerd.

Helaas viel de wijziging in de redactiesamenstelling en de presentatie van de *EBUR* nieuwe stijl juist samen met de turbulente bijeenkomst in Delft.

Ik kan u verzekeren dat ik toen wel enig spijt had van het accepteren van de verantwoordelijkheid voor *EBUR*. Gelukkig bleek mijn vrees dat niemand nu nog zin had om iets voor ons clubblad aan te leveren, niet terecht. Enkele artikelen wist ik zonder veel moeite los te peuteren, maar ook ontving ik tot mijn genoegen enkele spontane bijdrages!

Het is de bedoeling van de redactie om in de periode 1993-1994 wel degelijk 8 nummers uit te brengen. Zoals het er nu naar uitziet, halen we dit jaar 3 nummers, en zullen we in 1994 dus 5 nummers laten verschijnen. Dat lukt alleen als u blijft doorgaan of begint met het insturen van kopij voor *EBUR*. Graag ben ik bereid waar nodig (bijvoorbeeld bij het zoeken naar relevante studies m.b.v. mijn studie-database) ondersteuning te verlenen. Ik roep iedereen op om iets aan te leveren, vooral ook diegenen die denken dat hun bijdrage misschien niet interessant is.

In dit verband wil ik een ingezonden brief citeren uit het tijdschrift *Blaise* (jaargang 6, no.4 juni 1993), een computerclubblad over Pascal (programmeertaal):

'Ik realiseer mij, dat het redacteurschap van *Blaise* een enigszins eenzame en ondankbare functie is, als je telkens met ideeën moet komen en je in je eentje de vaart er moet in zien te houden. Naar mijn mening is het de taak van een klein tijdschrift om auteurs voor de publicaties te zoeken, niet om het zelf vol te schrijven, dat is slopend. Een redacteur behoort slechts recepties af te lopen en de geschikte persoon, als deze een glas wijn op heeft, voor een publikatie te strikken. Overigens heb ik veel waardering voor de inspanningen van de redactie, maar ik weet te weinig om echt te kunnen helpen.'

Als u begrijpt wat ik bedoel.....

Niet zonder trots kan ik u mededelen dat ik vrijwel uitsluitend positieve reacties kreeg op de nieuwe aanpak en lay-out). Puidde *EBUR* de vorige keer nog enigszins uit van de correcties, nu bieden we u ook inhoudelijk de nodige kwaliteit!

De oplosrubriek van Harm lijkt goed aan te slaan (voorlopig aan onopgeloste studies geen gebrek: zo heb ik er nog een dikke honderd liggen...). Gerrit Wiersma's presentatie van de bijeenkomst in

Delft kunt u nog eens nalezen. Een boekbespreking van bovengetekende, een theoretisch maar interessant verhaal van Teun Balemans, twee vlaamse bijdrages, en de nodige beschouwingen over aardige partijfragmenten of (verhalen rondom) studies. Kortom voor elk wat wils!

Ruim een jaar na het sluiten van de inzendingstermijn van het **Wouter Mees jubileum toernooi** had ik gehoopt in dit nummer de uitslag te kunnen brengen. Wouter stuurde wel de toegezegde bijdrage, maar heeft nog steeds geen volgorde vastgesteld. In plaats daarvan wordt er nu aan het toernooi nog een oploswedstrijd verbonden.

Ik ga er wel van uit dat in het volgende nummer de uitslag wordt gepubliceerd.

Sluitingstermijn voor het insturen van kopij voor nummer 3 is 15 november 1993.

Eerder mag natuurlijk ook! S.v.p. uw bijdrages opsturen naar mijn adres (zie colofon), tenzij anders vermeld (Mees, Benak). Het liefst ontvang ik uw bijdrage op diskette (formaat niet belangrijk), bijvoorbeeld als WordPerfect bestand. Ook het aanleveren per modem is mogelijk (belt u me dan vooraf even voor de details).

Commenting upon 'Corrections 1'

by Julien Vandiest

Out of simple courtesy for IGM John Nunn, who has examined my children of **De dartele dames dezer dagen** with a fine critical eye, I have thought it imperative to comment upon his remarks in English.

Mr. Nunn's contentions are, of course, completely to the point. These frivolous queens are a frisky bunch, as my text so bluntly stated against... myself, as it turned out to be! 'It is very difficult to get them right', once Mr. Nunn wrote in *EG* about the realm of queen endings (My opinion: that is their particular charm).

Fortunately, the first miniature (diagram 14 in the new *EBUR*) proved only a bit too ambitious (or too naïve). By putting Bg7 on h8 (diagram 1), the 'bust' (2...Bh6+!) has been eliminated (1.d8Q Qe6+ 2.Kf4 Be5+? 3.Kg5 =), so black **has** to play 2...Be3!

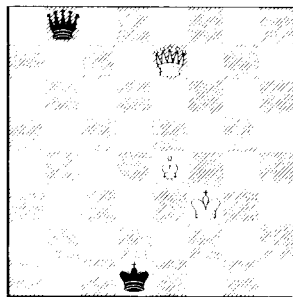

J. Vandiest (version), win

{HvdH: full solution: 1.d8Q Qe6+ (1...Qg6+ 2.Kf4) 2.Kf4 Bc3! (2...Be5+ 3.Kg5) 3.Qc7!!

(3.Qf8? Bd2+ 4.Kg3 Qg6+ 5.Kh3 Qh5+ 6.Kg3 Be1+ 7.Kg2 Qg5+ 8.Kh1 (8.Kh2 Bg3+) 8...Bf2! 9.Qe8+ Kf1; 3.Qb8? Bd2+ 4.Kg3 Qg6+ 5.Kh4 Qg5+ 6.Kh3 Qf5+ 7.Kg3 Kf1!! 8.Qg8 Be1+ 9.Kh2 Qh5+) 3...Bd2+ 4.Kg3 Qg6+ 5.Kh2 (5.Kh4? Bg5+ 6.Kh3 Qf5+ 7.Kg2 Qf3+) 5...Qh5+ 6.Kg3 (6.Kg2? Qf3+) 6...Be1+ 7.Kg2 (7.Kf4 Qh2+) 7...Qg4+ 8.Kh2! Kf1 9.Qf7+ Bf2 10.Qf3!! Qxf3 (10...Qh4+ 11.Qh3+) stalemate]

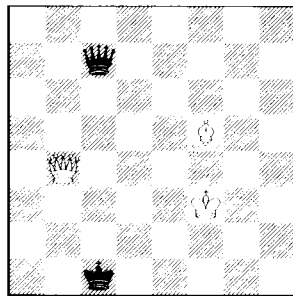
But diagram 17 is quite another matter. As I see things, the most rewarding amendment seems to be diagram 2.

J. Vandiest (original), win

Win by 1.Qa3! (1.Qd7+? Ke1! =) 1...Qc7! (1...Qb5? 2.Qa1+ Kd2 3.Qd4+ Kc1 or Ke1 4.Qc3+ Kd1 5.Qc2+, mating; 1...Qc8? 2.Qb3+ Kc1 3.Qb1+ Kd2 4.Qb2+ Kd1 5.Qe2+ Kc1 6.Qe1+ Kb2 7.Qb4+ Kc1 8.Kf2! - for square a7 is now unavailable! - followed by 10.Qb1+ Kd2 11.Qe1 mate; 1...Qb6 2.Qd3+ mating directly) 2.Qb3+!

(2.Qa1+? Qc1! =) 2...Kc1 3.Qb1+ Kd2 4.Qb2+! (4.Qa2+? Kc3! 5.Qc2+ Kd4! 6.Qxc7, first stalemate) 4...Kd1 5.Qe2+ Kc1 6.Qe1+ Kb2 7.Qb4+! Kc1 (7...Ka2? 8.Bd5+ Ka1 9.Qa3+ Kb1 10.Be4+), and now 8.Bf5!!

after 5.Bf5!!

(After other tries, Mr. Maniakhin's main ideas arise in the form of 'a study within a study', i.e. 5.Bd5? Qc3+! 6.Qxc3, second stalemate, or 5.Kg2? Ke1! 6.Bf3 Qc2+! 7.Qxc2 third stalemate) 8...Kd1(!) (8...Qc6+? 9.Kf2, again followed by 10.Qb1+ Kd2 11.Qe1 mate) 9.Qb1+! Kd2 (9...Qc1? 10.Qb3+ Ke1 11.Qe6+, mating in 2) 10.Qb2 Kd1 11.Bg4!, and the discovered check is lethal.

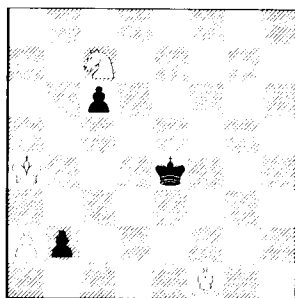
I persist in thinking that the maneuver 8.Bf5!!, based upon a kind of Herlin theme which remains well concealed throughout its 'preparation', is worthwhile looking at - the more so as it 'contains' the first Maniakhin.

(Un)solved Mysteries

3

door Harm Benak

Hoewel ik een behoorlijk aantal brieven kreeg (allemaal zeer positief) was de animo voor een ladder niet groot genoeg, dus dat idee is van de baan. Over de oplossingen waren bijna alle correspondenten het met elkaar eens, zodat vanaf nu de volgende varianten als "juiste" oplossing gelden;

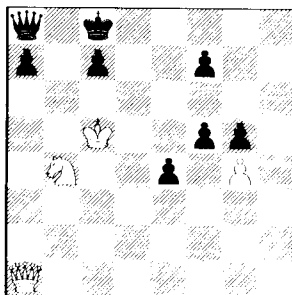
studie 1: Schouten?, remise

Studie 1)

1.Lf1-g2+ Ke4-e3 2.Lf1-e4 Ke3xe4 3.Pc7-b5! c6xb5 4.Ka4-a3 b2-b1D of T pat en na L of P remise.

Studie 2)

1.Pb4-a6 (1.De5? a6! of 1.Pc6? a5!) 1...Da8-b7 (1...Kb7 2.Db2+ Kc8 3.Dh8 (ook wint 3.De5 Kd7 4.Dxc7 Ke8 5.De5+ Kf8 6.Dh8+) Kb7 4.Dxa8 Kxa8 5.Kc6! e3 6.Kc7 e2 7.Kc8 e1D 8.Pc7 mat; 1...c6 2.Dh8+ (2.Kd6 f6 3.Da5 Db7 4.Dxf5+ wint ook) Kb7 3.Dxa8 Kxa8 4.Pc6! enz.;

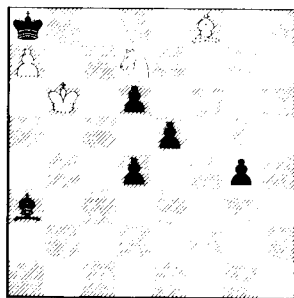
studie 2: Van Weering, wit wint

1...e3 2.Dh8+ (De5 wint ook) Kb7 3.Dh1+ Kxa6 4.Dxa8 enz.; 1...f6 2.Dxf6 e3 3.De6+ Kd8 4.Dg8 enz.; 1...f6 2.Dxf6 Db7 3.Df8+ Kd7 enz.) 2.Da1-h8+ Kc8-d7 3.Pa6-b8+ Kd7-e6 (3...Ke7 4.Pc6+ Ke6 5.De5+ Kd7 6.De7+ Kc8 7.De8 mat) 4.Dh8-e8+ Kc6-f6 5.Pb8-d7+ Kf6-g7 (5...Kg6 6.Dg8+ Kh6 7.Dh8+ Kg6 8.Pe5 mat) 6.De8-f8+ Kg7-h7 7.Df8xf7+ Kh7-h6/h8 8.Df7-f8+ Kh7 9.g4xf5 met damewinst of 10.Pf6 mat.

Beide studies kwamen van het eerste door de KNSB (toen nog zonder K) georganiseerde studietoernooi (1922-23). Hierbij is toen alleen maar de oplossing gepubliceerd van de eerste prijswinnaar. Over studie 1 schreef Euwe in het juryrapport dat dit een zeer aardig eindspel was, maar dat de opbouw te veel leek op een eindspel van Troitzky. Een van de oplossers, A. van Oosterbeek, vond nog twee an-

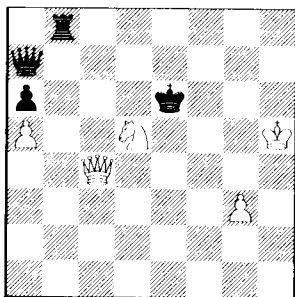
dere anticipaties, namelijk van Mattison (1913) en Leonid Kubbel (1907). Ook ontdekte hij dat een studie van Marwitz uit 1946 ongeveer hetzelfde thema vertoont. De auteur van studie 1 is onbekend, maar volgens Mees vermoedelijk Ir. Schouten. Hij verwees hierbij naar nr 1526 van 2500 Finales. De tweede studie is van J. van Weering. Hoewel ik hem zelf niet zo mooi vind (vanwege de vele nevenoplossingen) behaalde deze wel de gedeeld 2/3 prijs.

Nu de twee nieuwe mysteries. Studie 3 is door Gerrit Wiersma "ontdekt". De componist is onbekend, evenals de oplossing.

studie 3: wit wint

Studie 4 is van A. van Sluiter en behaalde ook een gedeeld 2/3 prijs in het al eerder genoemde studietoernooi. De oplossing is onbekend en waarschijnlijk erg lastig. Euwe schreef hierover in het juryrapport dat de damema-

studie 4: wit wint

noevre (in de hoofdvariant) om het schaak op e3 te beletten heel aardig was. Hopelijk biedt dit genoeg houvast om eruit te komen. Als U ergens een studie tegenkomt waarvan U geen oplossing kent, kunt U in het vervolg een beroep op deze rubriek gaan doen. Aan de lezers wordt gevraagd om actief mee te gaan helpen; het is in principe niet de bedoeling dat ik als solo-oplosser ga functioneren. Dus als U de juiste oplossing weet of een idee van de juiste oplossing heeft, direct schrijven. Schrijf ook als U

nadere informatie over de studie heeft; het maakt de rubriek alleen maar interessanter.

Stuur uw oplossingen en andere opmerkingen aan onderstaand adres. Houd hierbij rekening met de uiterste inleverdatum voor kopij voor het volgende nummer (zie redactioneel). Geef mij minimaal twee weken extra tijd!

Harm Benak,
B.Bosmaweg 12, 7961 CX
Ruinerwold

Anti-Anticipatie

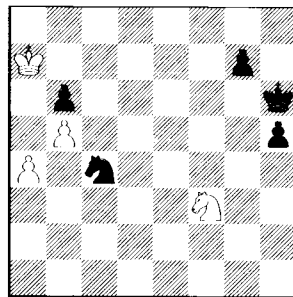
door **Harold van der Heijden**

Het opsporen van anticipaties is nog steeds een moeizame zaak. Was in het verleden de Harman-collectie 's-werelds erkende standaard, sinds het overlijden van Harman is het gebruik van deze nog steeds bijgehouden kaarten-database minimaal (tenminste, ik zie er nooit meer vermelding van). Ooit zal m.b.v. een computerdatabase, die dan m.i. ook voor de componisten ter beschikking moet zijn, dit 'forensische' onderzoek met een zeer hoge be-

trouwbaarheid kunnen worden uitgevoerd. Tenminste.... wat betreft studies. Zelden zie je echter vermelding van anticipaties door partijfragmenten.

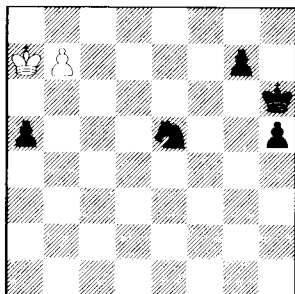
Onlangs trof ik bij het doorkijken van een (de) studierubriek (!) van Attila Korányi in *Magyar Sakkelet* (1984/7) het volgende wonder aan:

L. Szabo - Groszpeter,
 Kecksemet 1984

Szabo - Groszpeter

60.Pd2!! Pxd2 (De eerste pointe van deze 'studie' zien we na 60...h4 61.Pxc4 h3 62.Pe3 h2 63.Pg4+) **61.a5! bxa5** (Ook niet te versmaden is de voortzetting 61...h4 62.axb6 h3 63.b7 h2 64.b8D h1D 65.Dh8+! of 61...Pc4 62.a6 h4 63.Kb8 h3 64.a7 h2 65.a8D) **62.b6 Pc4 63.b7** (Helaas voor zwart verhindert pion a5 de reddende zet Pa5!) **63...Pe5#**

Szabo - Groszpeter, na 63...Pe5

64.Kb8!! (64.Kb6? Pd7+ 65.Kc6 (65.Kc7 Pc5!) 65...Pb8+ 66.Kc7 a4! 67.Kxb8 a3 68.Kc8 a2 69.b8D a1D) **64...Pc6+** (64...Pd7+ 65.Kc8! Pb6+ 66.Kd8) **65.Kc7 Pb4 66.Kb6 1-0** (66...Pd5+ 67.Kxa5 Pe7 68.Kb5) Zou u niet trots zijn op zo'n studie?

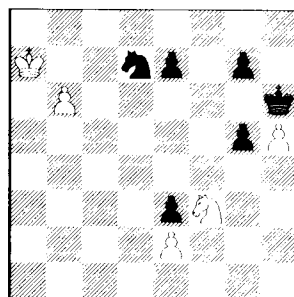
Natuurlijk heb ik in mijn studie-database gekeken of dit partij-fragment niet is gejat voor een studie (wie bekijkt ooit partijen voor anticipaties?). De witte koningszet voor een witte b (g)-pion is later nog toegepast door Grin en Makletsov (1986), Asaba (1987), Breyer (1984), Zinchuk (1987), en Pervakov (1988), waarbij in ieder geval enkele van deze studies elkaar anticiperen.... Het thema komt bij andere pionnen nauwelijks voor; dat zal wel te maken hebben met de beperkte ruimte aan de rand die 'het thema nodig heeft'. Grappig genoeg vond ik daar alleen voorgangers: c (f)-pion: Jakimtsjik (1961) en Hooper (1975), en d (e)-pion: Mugnos (1972) en Mitrofanov (1973). Korányi geeft overigens in zijn rubriek de klassieker van de gebroeders Sarychev ter vergelijking (tenminste dat neem ik aan, want mijn hongaars is niet meer wat het geweest is...).

In geen van de latere studies (dus b/g-pion) kan men beweren dat er geplagieerd is op basis van de bovenstaande partij.

Nee, ik vind eigenlijk dat juist de partij is 'geanticipeerd' door de volgende studie!

H. Rinck

Pelayos, 1938 (1414 nummer 92)
1.b7 g4 2.Pe5 Pxe5 3.Kb8 g3
(3...Pc6+ 4.Kc7 Pb4 5.Kb6;
3...Pd7+ 4.Kc8 Pb6+ 5.Kd8)

Rinck, wit wint

4.Kc7 g2 5.b8D g1D 6.Dh8+ Kg5 7.Dxg7+ en wit

Anticipatie, en natuurlijk nog sterker plagiaat, wordt terecht als verwerpelijk beschouwd in de compositie. In het wedstrijd-schaak geldt echter het gebruik van andermans ideeën als volstrekt legitiem. Sterker nog, wanneer je de eerste zetten van een paar honderd potjes 'kent' heet je al snel de kenner (expert?) van dat openingssysteem (Deze bewering s.v.p. niet andersom interpreteren. Een echte expert vaart natuurlijk niet alleen op kennis, maar voert ook begrip in zijn bagage mee).

Stel dat Szabo de studie van Rinck kende, en er zelfs aan dacht op het moment van 60.Pd2!!!. Wordt zijn combinatie dat minder mooi? Ik denk dat menigeen het juist extra zou waarderen dat hij die kennis wist te gebruiken....

Schaakstukken in de verschansing

door Gerrit J. Wiersma

(Voordracht gehouden op ARVES-bijeenkomst op 22 mei 1993 met enige aanvullingen)

Geachte ARVES vrienden: Ik wil graag twee boeken bij u introduceren.

Het gaat om het tiende en het vijftiende en meest recente ARVES boek. Deze twee boeken bevatten eigenlijk zeven aparte brochures onder de algehele titel *Chessmen in the Endgame Study* (Schaakfiguren in de Eindspel-Studie) geschreven en bijeen gebracht door Jan van Reek. Behalve in de laatste staat in elke brochure een bepaald schaakstuk in het middelpunt. De brochures hebben allen een soort standaard onderverdeling zoals: Mat, Pat, Positionele remise, Dominatie, Systematische bewegingen, Minorpromotie, Superpromotie (dat is wanneer door promotie het aantal van een bepaald stuk meer wordt dan er aanwezig zijn in de beginstand van een schaakpartij). Bij sommige brochures zijn speciale hoofdstukken toegevoegd zoals: Rokade bij de koning, oppositie bij de pionnen en interferentie bij meerdere stukken.

Zoals te verwachten is de aldus gehanteerde formule niet geheel waterdicht. Sommige studies kunnen in meerdere afdelingen vallen. In dat opzicht is een classificatie altijd wat problematisch. Bijvoorbeeld, is een studie waarin wit voortdurend met matdreigingen wordt gewerkt, maar waarin zwart teneinde dit te voor-

komen dan tot slot het onderspit delft middels verlies van een stuk, niet evenzeer een matstudie. En valt niet met evenveel recht een positionele remise-studie tevens onder de categorie pat-studies wanneer die eindigt met herhaling van zetten die slechts kan worden onderbroken door toelating van een pat. Hoe het ook zij ik wil enkele studies hieruit naar voren halen. Het is eigenlijk slechts één thema geworden: Het zelfpat. Uiteraard bevatten de circa 350 studies herbergende boeken veel meer dan alleen dit. Een en ander zal geschieden zodanig dat alle stukken wel een keer in het zonnetje worden gezet.

DE TOREN

Het idee van remise doordat wit zichzelf opsluit compleet met een stuk is al erg oud. Campbell en Fernandez lieten dit al in de vorige eeuw zien. We beginnen de voordracht met een variant van het idee van Campbell bewerkt door Theodorus Kok waarin niet een loper, maar een toren zich inmetselt.

1) Th.C.L. Kok
Residentiebode, 1933
[2500 Finales, Nr 1834]
Wit maakt remise

We kunnen rustig aannemen dat het voor wit geen zin heeft om met zijn toren de pionnen van

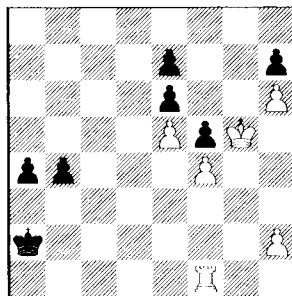

diagram 1

zwart op de dame-vleugel te bestoken.

1.Tf2+ {a} Ka3 (Kb3 komt na 2.Tf3+ Ka2 3.Th3 op hetzelfde neer) **{b} 2.Tf3+** (zinloos is ook 2.Td2? b3 3.Td6 b2 4.Txe6 b1D en pion e7 is taboe omdat er mat in 2 via Dg1+ dreigt) **b3 3.Th3 Ka2 4.Th5 b2 5.h4 b1D pat.**

{a} Niet direct 1.Tf3? b3 2.Th3 b2 3.Th5 b1D 4.h4 Dg1 mat. Wit wint een zet door de zwarte koning eerst naar de derde rij te dwingen.

{b} 1...Kb1 2.Tf3 a3 (b3 leidt na 3.Th3 tot de hoofdvariant) 3.Tb3+ (Th3? a2 4.Th5 a1D 5.h4 Dxe5!) Kc2 4.Txb4 a2 5.Ta4 Kb3 6.Txa2 Kxa2 7.h4 Kb2 8.Kh5 Kc2 9.Kg5 Kd2 10.Kh5 Ke3 11.Kg5 Ke4 12.Kh5 Kxf4 pat.

Op soortgelijke manier leidt 1...Ka1 2.Tf3 b3 (verhindert inmetseling) 3.Th3 b2 4.Ta3+ Kb1 5.Txa4 Kc2 6.Tb4 b1D 7.Txb1 tot pat.

In het derde deel vinden we een gerepareerde studie uit 1928 van Erich Zepler (In *2500 Finales* Nr 1831 heeft zwart de koning op b8 en de g-pion op h6. Terwijl wit een extra pion heeft op g5)

2) E. Zepler (verbeterd)
Morgenzeitung Mahrisch Ostrau, 1928 (1ste Pr.)
[*Chessmen-3* Nr.3.6]
Wit maakt remise

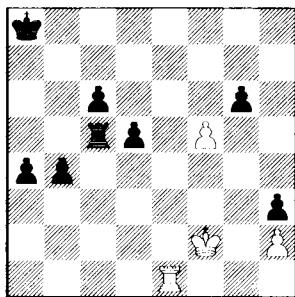

diagram 2

Ook hier ziet de zwarte dame-vleugel er dreigend uit. Wit moet daarom de promotie-dreiging gebruiken om de tijd te winnen voor een opsluit-procedure.

1.f6! d4 {a} 2.Th1! (Tf1? a3 3.Ke2 Te5+ 4.Kd3 Te8 5.Kxd4 a2) **Tf5+** (2...Td5 3.f7 Td8 4.Te1 Kb7 5.Te8 Td5! 6.Tb8+! Kc7 7.f8D Tf5+ 8.Dxf5 gxf5 9.Txb4) **3.Kg1 Td5** (Txf6 is direct pat) **4.f7 Td8 5.f8D Txf8** en pat met ingesloten toren.
{a} 1...gxf5? d4 2.Tg1 (Te8+ Kb7 3.g7 Tg5 4.g8D Tg8 5.Tg8 a3) Te5 3.g7 Te8 4.g8D Tg8 5.Tg8+ Kb7 6.Ke2 a3 wint

HET PAARD

De volgende pat-studie van Tigran Gorgiev laat zien hoe je een ingeklemd paard nog nuttig kunt maken.

3) T. B. Gorgiev
64, 1930
[*Chessmen-1* Nr.3.6]
Wit maakt remise

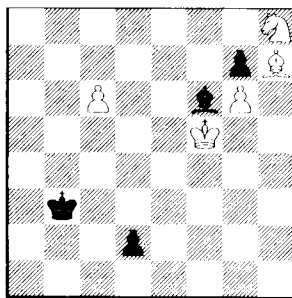

diagram 3

Wit kan wel een dame halen, maar verliest hem zeer snel: Men zie

1.c7 d1D 2.c8D Df3+ 3.Ke6 Dg4+ met damewinst. Daarom verzint wit de volgende list: **1.Lg8+ Kb2 2.Lb3 Kxb3**. Wit is nu wel zijn looper kwijt, maar om op pat te kunnen spelen moet ook het paard van het bord. Het kan echter ook anders: **3.c7 d1D 4.c8D Df3+ 5.Ke6 Dg4+ 6.Kf7 Dxc8 pat**. Het paard is niet van het bord maar is volledig verlamd.

Let wel dat na 1.c7 d1D 2.Lg8+ Kb2 3.Lb3 zwart niet de looper neemt maar met Df3+ wit van promotie afhoudt.

In tegenspraak met de titel van de brochure "vrolijk springende paarden (Jolly Jumping Knights)" speelt het paard hier een erg passieve rol. Daarom

volgt nu een recenter voorbeeld van Georg Bernhardt waarin het edele ros er wat meer moeite voor moet doen.

4) G. Bernhardt
Weltspiegel, 1948
[*Aus der Welt der Schachstudie* Nr.3]
Wit maakt remise

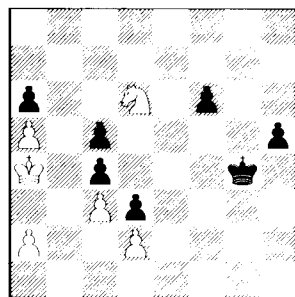

diagram 4

Wit kan proberen zijn paard te offeren om dan met a2-a3 zijn eigen koning klem te zetten. Dat lukt hem echter niet. Bijv. 1.Pf5? Kf3! (Kxf5? 2.a3 en pat) 2.Pe3 h4 3.Pf1 Ke2 4.a3 h3 en zwart veroverd de witte pion op d2 en het paard kan de pionnen niet meer tegenhouden.

De oplossing is **1.Pb5 h4** (axb5+ 2.Kxb5 h4 3.a6 en wit haalt eerder dame) **2.Pa3 h3 3.Pb1 h2 4.a3** (dit doet de deur dicht) **h1D** (of iets anders) en het is pat. Ook lukt het de zwarte koning niet het zelfpat te voorkomen: 1...Kf3 2.Pa3 Ke2 3.Pb1 (pion d2 is gedekt) en 4.a3.

In tegenstelling tot de vorige studie huppelt het paard hier vrolijk naar zijn vrijwillig verkozen gevangenschap.

DE LOPER

Het zich vrijwillig insluiten van de koning met of zonder stuk om het pat af te dwingen is al een heel oud idee. In het deel onder de titel "waardige raadsheren (Dignified Bishops)" is het volgende voorbeeld van Theodorus Kok te vinden. Het is een uitbreiding van een idee van J.G. Campbell uit 1855. (in de oorspronkelijke versie stond de witte loper op e2)

5) Th. C. L. Kok
Wiener Schachzeitung, 1935
(correctie J. Timman)
[*Chessmen-2* Nr.3.8]
Wit maakt remise

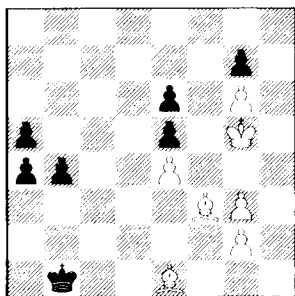

diagram 5

1.Lh5 (een strijd op de dame-vleugel is bij voorbaat een verloren zaak, omdat er altijd een zwarte pion de afruil overleeft terwijl wit te laat de zwarte e-pionnen kan veroveren) **a3 2.g4** (daar is de eerste loper al begraven) **a2 3.Lh4 a1D 4.g3** en hier wordt de tweede ingemetseld, waarna zwart het pat niet meer kan opheffen. Gezien de manier waarop de lopers zich achter de pionnen weten te verschuilen vind ik tot mijn spijt dat het motto van deze studie beter gekarakteriseerd wordt met "laffe lopers".

Daarom nu nog een studie van Paul Heuäcker waarin een "listige loper" strijdend op waardige wijze sneuvelt voor het hogere doel.

6) P. Heuäcker (naar W. Kluxen)
Deutsche Schachblätter, 1939
[*Phantasie im Endspiel* Nr.22]
Wit maakt remise

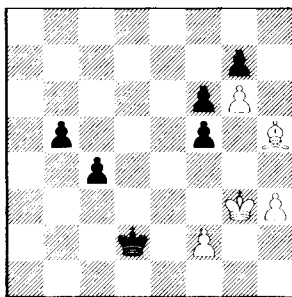

diagram 6

Wit begint dadelijk met de voorbereidingen voor het in retraite gaan.

1.f4! b4 (c3 2.Ld1! Kxd1 3.Kh4 c2 4.Kh5 c1D 5.h4 en zwart kan het pat niet opheffen daar zijn koning nu net op het enige veld staat waarop de dame nog een schaak had kunnen geven. De koning moest de loper wel nemen daar 2....c2 3.Lxc2 Kxc2 4.Kh4 b4 5.Kh5 b3 6.h4 tot pat leidt) **2.Le2!** (nu is 2.Ld1? fout wegens ...b3! 3.Lxb3 cxb3 4.Kh4 b2 5.Kh5 b1D 6.h4 Dd1 mat) **2....c3** (Kxe2 3.Kh4 Kf3 4.Kh5 Kxf4 5.h4 en weer is pat onvermijdelijk daar de koning nu de pion op f5 belemmert op te spelen.) **3.Ld1!** (nu dan toch) **Kxd1** (c2 4.Lxc2 Kxc2 5.Kh4 b3 6.Kh5 b2 7.h4 b1D pat) **4.Kh4 c2 5.Kh5 c1D 6.h4 will.** en de witte koning staat pat op de plaats waar eens zijn dappere loper stond.

PION en DAME

Hier nu een vrij bekende studie van Genrikh (Hendrik) Kasparyan.

7) G. M. Kasparyan
Schachmaty w SSSR, 1937
[2500 Finales Nr.1606]
Wit maakt remise

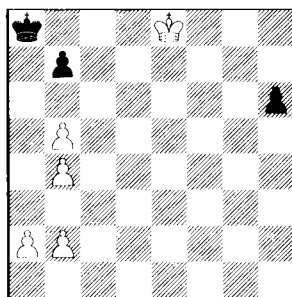

diagram 7

De zwarte h-pion lijkt hier vrij spel te hebben. Wit neemt aanvankelijk zijn toevlucht tot een soort mini Reti-manoeuvre.

1.Kd7 h5 (anders komt de witte koning in het kwadraat) **2.Kc7 h4 {a} 3.Kb6 h3 4.Ka5 h2** (b6+ 5.Ka4 h2 6.a3 h1D 7.b3 en pat) **5.b6 h1D** en hoewel de ophaalbrug van de burcht nog omlaag is moet zwart machteloos toezien hoe wit zich verschanst) **6.b5 Db1 7.a4** (als zwart de b-pion neemt is het ook pat) **Kb8 8.b4** en pat in het waarschijnlijke geval dat zwart zijn dame wel niet zal willen afstaan.

{a} 2....b6?? 3.a4 Ka7 (h4 4.a5 h3 5.axb6 h2 6.b7+ Ka7 7.b8D mat) 4.b3 en zwart gaat mat op zet negen, of 2...Ka7 3.b6+ Ka8 4.a4 h4 5.a5 h3 6.a6 h2 8.axb7 mat of 3...Ka6 4.b5+ Kxb5 5.Kxb7 h4 6.Kc7 h3 7.b7 h2 8.b8D+

Een hele knappe uitbreiding van voorgaande studie wordt ons getoond in het deel met de titel "pionnen schuiven (Pushing Pawns)" van het duo Nikolai Kralin en Anatoly Kuznetsov.

8) N. Kralin & An. Kuznetsov
64, 1975, 1ste Prijs
[Chessmen-6 Nr.3.4a]
Wit maakt remise

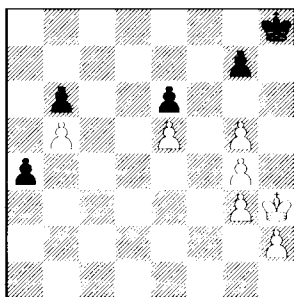

diagram 8

De zwarte a-pion is niet te stoppen en de enige kans voor wit ligt in het proberen een patstelling op te bouwen à la Kasparian.

1.g6 {a} a3 2.g5 a2 3.Kg4! {b} a1D (a1L 4.Kf4 Lc3 5.h4 en wit heeft nu een vesting gebouwd waarin de zwarte koning niet kan binnen dringen en wit zijn pionnen op e5 en g3 uit handen van de loper kan houden) **4.Kh5 Dxe5 5.h4** en net als bij vorige studie is het pat als de dame nu op g3 slaat. Dus wil zwart nog iets anders proberen: **5....De1** (Kg8 6.g4 Df6 7.gxf6 gxf6 8.Kh6 e5 9.g7 e4 10.Kg6 e3 11.h5 en zwart verliest zelfs nog. **Of 5....Dxb5** 6.g4 Dxb5+ 7.Kxb5 b5 8.Kf4 en de zwarte koning kan zijn pion op de damevleugel niet steunen wegens de witte meerderheid aan de andere kant) **6.g4 Dxb4+ 7.Kxb4 Kg8 8.Kg3 Kf8** (e5 9.Kf3 Kf8 10.Ke4 Ke7 11.Kxe5 Kd7

12.Kd5 Ke7 enz.) **9.Kf4 Ke7 10.Ke5 Kd7 11.Kd4 Kd6 12.Ke4 e5 13.Kf5 Kd5** en nu staat wit pat met zijn koning aan de andere kant van zijn trippelpion!

N.B. Dit laatste pat is bekend van een studie uit 1929 door N.D. Grigoriev. Wit: Kh1,b3,b4,b5. Zwart: Kb8,b7,d6. Remise.

1.Kg2 (b6? Kc8 2.Kg2 Kd7 3.b5 Ke6 4.Kf3 Kd5 enz.) Kc7 2.Kf3 Kd7 (Kb6 3.Ke4) 3.Kf4! Ke6 4.Ke4! en nu

A: 4...b6 5.Kd4 d5 6.Ke3 Ke5 7.Kd3 d4 8.Ke4 Ke4 pat

B: 4...d5+ 5.Kd4 Kd6 6.b6 Ke6 7.b5 Kd6 8.b4 Ke6 9.Ke5 Ke5 pat.

{a} 1.Kh4? a3 2.g6 a2 3.g5 a1L! 4.g4 Lxe5 5.h3 (wit kan nu niet eerst de koning of de g-pion opspelen, daar dat een van de achterste pionnen kost) Kg8 6.Kh5 Lg3! 7.h4 Lxh4 8.Kxh4 Kf8 (het verschil met de hoofdvariant is dat de witte koning nu een zet later bij de e-pion komt en dat maakt een beslissend verschil) 9.Kg3 e5 10.Kf3 Ke7 11.Ke3 (11.Ke4 Ke6! dit staat fout in het boek!) Kd6! en zwart kan wit naar onderen dwingen om op het juiste moment wits g-pionnen te nemen en een gewonnen eindspel te bereiken na 12.Ke4 Ke6 13.Ke3 Kd5 14.Kd3 e4+ 15.Ke3 Ke5 16.Ke2 Kf4 17.Kf2 e3+ 18.Ke1 Kf3 19.Kf1 Kxg4 20.Ke2 Kf4 21.Ke1 Kxg5 enz.

{b} Ook hier is 3.Kh4 (evenals 3.g4) fout om de zelfde reden als in {a}. Na 3....a1L kan wit zijn h-pion niet in één zet naar h4 brengen. Doet hij dat toch, dan is wit na 4.h4 Lxe5 uitgegerangeerd omdat 5.Kh5 de g-pion verliest.

Zo, deze studie was dan de uit-smijter van dit praatje en het was er zo eentje die met sommige goede films gemeen heeft dat je er meerdere keren naar moet kijken. Steeds zie je weer dingen die de vorige keer nog niet waren opgevallen.

Naschrift van de auteur

Echt uitgepraat over studies raak je nooit, want korte tijd na de lezing kwam me een grandioos praktijkgeval van zelfopsluiting onder ogen. Naar mijn mening mag deze verrassende partij finale hier niet ontbreken. Onderstaande stand kwam voor in een partij tussen Manuel Bosboom (wit) en Gert Pieterse in de tachtiger jaren.

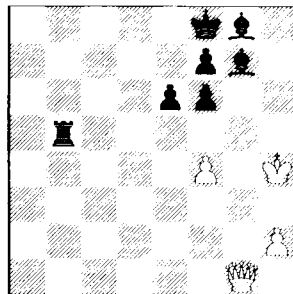

diagram 9

Wit: M. Bosboom
Zwart: G. Pieterse
1987 (?)

Wit aan zet maakt remise !!

Wit staat niet florissant en zoekt een manier om tot eeuwig schaak te komen. **1.Da1! Lh8** (1.h7 2.Da8+ Ke7 3.Da7+ Kd8 4.Dxf7 en wint een loper) **2.Da3+ Kg7 3.Dg3+ Kh7** (moet de g-loper blijven verdedigen) **4.Dd3+ Tf5** (Bosboom lijkt nu door zijn kruis

heen te zijn) **5.Dxf5+!!** (deze onwaarschijnlijke zet had zwart vast niet voorzien) **exf5 6.Kh5** (en nu blijkt zwart alleen maar last te hebben van zijn geweldige overmacht) **Kg7 7.h4** (dreigt pat door zelfopsluiting) **Kf8 8.Kh6** (dreigt opnieuw pat via 9.h5)

Lg7+ 9.Kh5 Lh8 10.Kh6 waarna Pieterse nog zo sportief was om te laten zien dat het inleveren van zijn lopers het pat niet kan voorkomen: **10...Lh7 11.Kxg7 Lg7 12.h5 Lh6 13.Kxh6** en nu moet hij de witspeler wel met

Kg8 patzetten daar anders de h-pion door kan lopen.

Uit dit laatste voorbeeld blijkt het eens te meer fascinerend wanneer realiteit en fantasie elkaar ontmoeten in een strijd op de 64 velden.

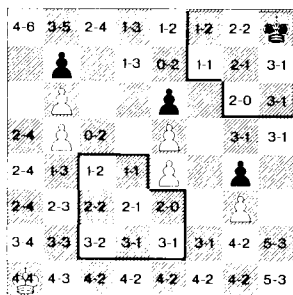
Het geheim van de toegevoegde velden

door Teun Balemans

De theorie van de toegevoegde velden is algemener dan de theorie over oppositie. Als U een eindspelstudie met behulp van het begrip oppositie kunt oplossen dan boekt U ook resultaat met de theorie van de toegevoegde velden, terwijl het omgekeerde niet altijd waar is. In 1925 publiceerde Rinaldo Bianchetti een elegante cijfermatige uitwerking van deze theorie (*contributo alla teoria dei finali di soli pedoni*) Volgens mij loste de Italiaan het raadsel voor minstens driekwart op. In dit artikel en in mijn boek "*de compositie van het eindspel*" sluit ik op zijn benadering aan.

zie DIAGRAM 1

Bianchetti gaat uit van de tegenoverstelling van de 2 koningen. Als wit op **c5** staat en naar binnen dreigt te lopen dan speelt de

R. Bianchetti 1925

zwarte koning naar **e7**. De zwarte koning staat dus nog niet op **e7**. Tempodwang zou hem onmiddellijk de das omdoen. Men zie: **1...Kd7 2.Kd4 Ke7 3.Ke3 Kf7 4.Kf4** en zwart komt een tempo te kort om op **h5** te verdedigen. Als de witte koning op **f4** staat dan speelt de zwarte koning naar **h5**. In het voorbeeld correspondeert **e3** met **g5**. Het is eenvoudig

te zien dat dat vrijwel op hetzelfde neer komt. Alle velden zijn dubbel gemerkt. Het linkse cijfer geeft de afstand aan tot **c5** of **e7**, het rechtse cijfer heeft betrekking op de afstand tot **e3** of **g6**. De volgende stap is de constructie van twee congruente figuren. Hiervoor gebruik ik alle velden die zich zo op het oog probleemloos laten invoegen. Het figuur in de linkerbenedenhoek komt overeen met het figuur rechtsboven. Opgemerkt dient te worden dat het ene het diagonale spiegelbeeld is van het andere. (Er zijn overigens ook studies waarbij recht wordt gespiegeld!). Het figuur rechtsboven garandeert zwart een sluitende verdediging als zijn koning in een zet naar het veld kan spelen dat correspondeert met het veld dat de witte koning in zijn figuur bezet. De witte koning heeft echter ook velden op de eerste rij, op

de a-lijn en de b-lijn. Ook aan deze velden kan een corresponderend veld in het zwarte kamp worden toegewezen.

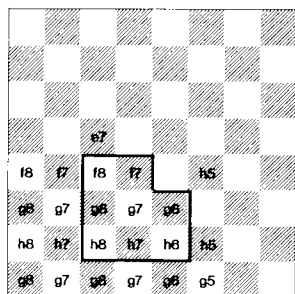

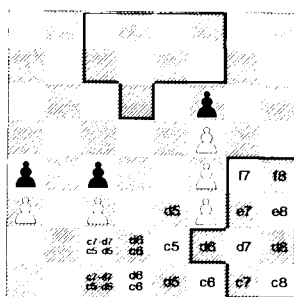
diagram 2

Voor de duidelijkheid heb ik de cijferparen vervangen door de notatie. Ik creëer er als volgt velden bij. d1 grenst aan c2, d2 en e2. Het staat dientengevolge buiten kijf dat d1 overeenkomt met d3. d3 correspondeert met g7, hetzelfde geldt dus voor d1. b3 wijs ik op dezelfde wijze toe. b3 correspondeert ook met g7. b2 wordt ingesloten door b3 c3 en d3 (g7 g8 en h8 zie diagram) Het enige veld dat hiermee correspondeert is h7. Bij de overige velden ga ik op analoge wijze tewerk. Wat ik aldus geconstrueerd heb is het schema van een **volstrekt sluitende verdediging**. Het is geen probleem dat meerdere velden in het aanvalsgedebied corresponderen met slechts een veld in het verdedigingsvak. Men dient er echter wel op te letten dat er geen gaten vallen. a1 mag bijvoorbeeld nooit aan a3 grenzen!

Het voorbeeld van Bianchetti betreft een winststudie. Wit kan op de eerste zet naar een veld spelen

dat onbereikbaar is voor de zwarte koning. **1.Ka2!** De zwarte koning staat immers op h8! **1...Kg8 2.Ka3 Kf8 3.Kb2** De witte koning speelt naar binnen. b2 komt overeen met h7 en is dus onbereikbaar voor zwart. **3...Kg7 4.Kb3 Kg8 5.Kc3 Kf8 6.Kc4 Ke8 7.Kd3 Kf7 8.Kd4 Ke8 9.Ke3 en 10.Kf4** en wint.

Er zijn twee moeilijkheden waarop de theorie bedacht moet zijn. De theoreticus werkt met twee procedures die meestal in elkaars verlengde liggen. In eerste instantie construeer je de congruente figuren om vervolgens met eenvoudige logica de resterende velden toe te wijzen (zie boven). Het is echter mogelijk dat je de figuren te ruim construeert. Er zijn maar een paar studies in de eindspelliteratuur bekend waarbij de oplosser geneigd is zijn congruente figuren te groot te ontwerpen. Onoplosbaar zijn die studies niet, het kost wat meer moeite een figuur te tekenen die wel werkt. De tweede moeilijkheid doet zich voor bij studies met veel velden die niet een-eenduidig zijn toe te wijzen.

Ebersz 1930

In het diagram heb ik de koningen met opzet weggelaten. Ebersz geeft twee mogelijkheden.

A: wk op d1, zwk op d5

B: wk op h1 zwk op d7 zwart aan zet

De constructie van de congruente figuren is analoog aan het eerste voorbeeld (zie boven). Veld e4 komt overeen met d6. f1 komt overeen met c6. e2 komt dientengevolge overeen met c5, terwijl e1 correspondeert met d5. d2 en d1 zijn volstrekt inwisselbaar. c2 en c1 kunnen met nogal wat velden overeenkomen. Ook e7 is een mogelijkheid. In het diagram heb ik e7 niet vermeld om onduidelijkheden te voorkomen.

oplossing versie A:

1.Ke1 Kc5 2.Ke2 Kc6 3.Kf1! Kc7 4.Kg1 Kc6 5.Kh2! Kd7 6.Kg2 Ke7 7.Kg3 Kf7 8.Kf2 en de koning loopt ongehinderd naar d4.

Oplossing versie B:

1...Kc8! en volgt het diagram.

Chéron presenteert in zijn *Lehr und Handbuch der Endspiele* een theorie die aanzienlijk omslachtiger is. Maar hij is niet de enige die niet to the point is. De theoretische inspanning van Bianchetti wordt in *Comprehensive Chess Endings* dl 4 van Averbakh en Maizelis (Het desbetreffende hoofdstuk is van Zinar) niet vermeld. Zinar gaan uit van een indeling die tamelijk gekunsteld aandoet. Spielman zegt daarover in *Endgame Preparation*: "When one has got a certain amount of experience of similar positions one may be able to guess what the coordinate system looks like in a particular case. But guesswork is hazardous; analysis is the only reliable procedure."

Van Uitstel komt Afstel (deel 1)

door Wouter Mees

De schaakstudie leent zich goed voor het uitbeelden van spreekwoorden. In dit geval de "en passant"-slag: Van uitstel komt afstel. Zijslag, de door Rueb bedachte naam voor e.p., moet terstond worden uitgevoerd.

Over dit onderwerp werd in *EBUR* III (1991/2) een compositie-thematoernooi uitgeschreven. Twee motieven hadden daarbij een rol gespeeld:

1. *EBUR* had tot dusverre nog niet veel originele studies opgenomen;

2. Op het gebied van "en passant"-composities leek een leemte te bestaan.

Als dekmantel fungeerde mijn 70e verjaardag, dit toch al was uitgelekt. Vandaar: **Wouter Mees Jubileum Toernooi**.

In *EBUR* was het thema gepreciseerd, maar daarmee ook gekortwiekt:

"In een winst- of remisestudie maakt wit met voordeel gebruik van de regel dat de e.p.-slag terstond moet worden uitgevoerd, en niet één of meerdere zetten mag worden uitgesteld.

In een schijnoplossing wordt het twee-opspeken van een witte pion door een e.p.-slag van zwart weerlegd. In de werkelijke oplossing weet wit te bereiken, dat dezelfde witte pionzet niet, of niet met gunstig resultaat, door een zwarte e.p.-slag kan worden gevolgd. De e.p.-slag op een later

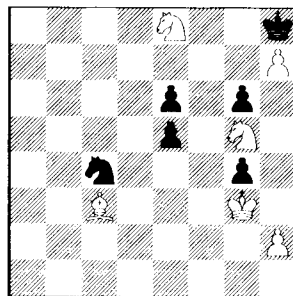
moment is dan niet meer mogelijk."

In mijn rubriek in *PROBLEEM-BLAD* van 1991/5 had ik mij (onder verwijzing naar *EBUR*) beperkt tot de essentie (de eerste alinea), doch daarbij wel de suggestie gedaan, desnoods uit te wijken naar probleemsoorten zoals meerzet, zelfmat of helpmat.

Nadat op 1 juli 1992 de inzendingstermijn gesloten was kon "administrateur" René Olthof mij 11 anonieme composities ter hand stellen. Dat aantal lijkt misschien niet groot; maar ik was er toch heel blij mee, te meer daar het vogels van diverse pluimage bleken te zijn, met enkele verrassingen. Niet alle inzendingen voldeden aan het gevraagde, nauw begrensde thema. De overige waren strikt genomen niet thematisch doch voldeden wel aan het algemene principe. Achteraf had het thema beter wat ruimer gesteld kunnen zijn; dat zou de exploratie van de mogelijkheden bevorderd hebben.

Zo wees de bekende meerzet-componist L.C. Schade van Westrum mij op de volgende vierzet (diagram 1)

Dr. Ado Kraemer
Die Welt, 29-3-1967
mat in 4 zetten

1) Kraemer: mat in 4

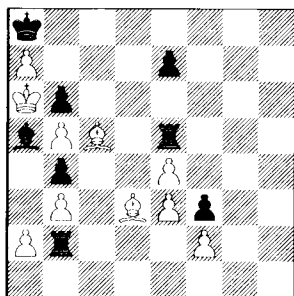
1.La1 Pb2 2.h4! (2.h3? Pc4 3.-gxh3!) 3.Lc3 P- 4.Lxe5 mat; resp. 2...gxh3 3.Lxb2 en 4.Lxe5 mat.

Kan 1.h4? hier nog als verleiding gezien worden? M.i. niet. Er is sprake van een ander thema.

Enige correspondentie met Cortlever over het onderwerp leverde het volgende tweetal studies op, bewerkingen van een studie uit 1945, met een hardnekkig duel tussen witte looper en zwarte toren om de diagonaal a8-h1:

(diagram 2)
origineel, wit speelt en wint

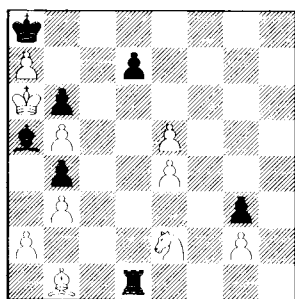
Na **1.Ld4 Td2 2.Lc4 Txd4 3.exd4 e6** (4.dxe5? pat) mag wit niet 4.Ld3? spelen wegens 4...Tg5 5.e5 Tg4! 6.Lc2 Txd4 7.Lg6 Td5! 8.Lc8 Td7=. Daarom eerst een tempozet: 4.a3 of 4.a4. Welke is goed? Het is duidelijk dat na: 4...bxa3 wit met 5.dxe5, 6.Lxe6 en 7.Ld5 wint.

2) origineel: wit wint

Maar na 4.a3? volgt 4...Txe4 5.Ld3 Txd4 6.Lg6 bxa3! 7.Le8 Td6 8.Lc6+ Txc6 9.bxc6 b5 10.Kxa5 Kxa7, en zwart wint. Daarom 4.a4! Txe4 5.Ld3 Txd4 6.Lg6 Tg4 7.Le8, resp. 5...Tg4 6.Lc2 e5 7.Lf5 enz. De mogelijkheid 6...bxa3 is in rook opgegaan.

En dan nu de tegenhanger:

3) wit wint

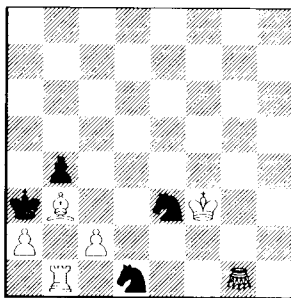
Probleemblad 1993/1: wit speelt en wint

Na 1.Lc2 Td2 2.Pd4 Txd4 3.e6 dxe6 4.e5 Td3 is 5.a3? voorbarig wegens 5...Te3 6.axb4 Lxb4 7.Lg6 Le7=, resp. 6.a4 Td3, of 6.Lg6 bxa3 enz. De tempozet komt later.

Wel gaat 5.Lb1 Td4 6.Lg6 Td5 7.Lh5 Td3 8.Le2 (ook Lg4 is goed) 8...Td5 9.Lg4 Td3, en nu dan 10.a3!, b.v. 10...bxa3 11.Lxe6 Td8 12.Lf5 Td3 13.Lc8, of 10...Td5 11.Lxe6 enz.; waarbij wit er dus baat bij heeft dat de slagmogelijkheid op a3 erin blijft zitten. Om die reden is 10.a4? nu niet goed. Lc8 wordt dan door Td7 weerlegd. Dat het spel van wit in deze studie niet geheel exact is doet geen afbreuk aan het idee.

En nu passeren de inzendingen de revue. Ik weet de auteursnamen nog niet en heb ook nog niet de rangorde vastgesteld. De problemen bespreek ik hier, de studies worden ter oplossing aangeboden. Oplossingen aan mijn adres (Harddraverslaan 60, 2082 HN Santpoort) voor 1 november. De beste oplosser krijgt een boekenbon.

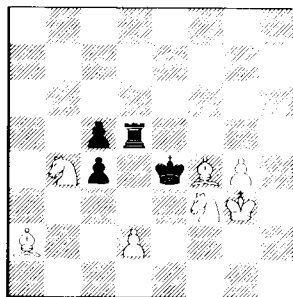
Om te beginnen dan een tweezet met een "sprookjes"-stuk. Trek nu niet uw neus op voor deze nieuwlichterij; het is al meer dan zestig jaar geleden dat T.R. Dawson dit stuk heeft bedacht, of juist: heeft afgeleid van het Kanon uit het Chinese schaakspel, meer dan duizend jaar oud en door 100 miljoen liefhebbers beoefend.

4) mat in 2

Zie diagram nr. 4 (red: waarschijnlijk ontbreekt in dit diagram een witte toren op de 4e rij). De sprinkhaan op g1 moest "met de hand" worden ingevoerd, onze geavanceerde techniek was daar niet toe in staat. De sprinkhaan oefent, langs een rechte of schuine lijn, werking uit op het veld direct achter een op de lijn geplaatst stuk ("bokstuk"), dus op c1 en d4. Speelt zwart, in tempodwang, het paard van d1 dan volgt 2.Sa1 mat!; evenzo na een zet met het paard van e3: 2.Sc5 mat. Wit heeft als sleutelzet geen zuiver tempozet ter beschikking. Na 1.c3? volgt op 1...bxc3 weliswaar een nieuw mat: 2.Ta4; maar na 1...Pe3! is 2.Sc5 thans geen mat wegens 2...bxc3!. Door 1.c4 te spelen vrijdelt wit deze poging: 1...Pe3- 2.Sc5 wel mat, omdat bxc3 niet meer mogelijk is.

Net zo min als bij het voorgaande kan in een "gewone" tweezet aan het opgegeven nauw begrensde thema voldaan worden; toch wordt in nr.5 wel degelijk van de bewuste spelregel gebruik gemaakt.

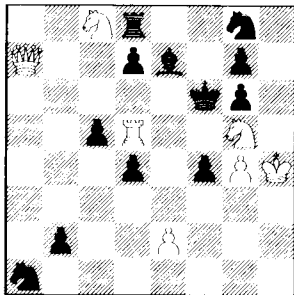

5) mat in 2

Zie diagram nr.5. Mat in 2 zetten. Oplossing:

1.d4 (dreigt 2.Lb1) **1...cxd3**
2.Lxd5, 1...cxd4 2.Pd2,
1...Txd4 2.Pg5, 1...cxb4 (T-)
2.Lb1 mat, omdat 2...cxd3 ver-
 boden is!

Het opgegeven thema vereist minimaal drie zetten, en dat laat de drieziet van diagram nr. 6 op eigenaardige manier zien.

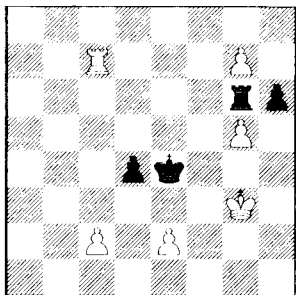

6) mat in 3

diagram 6: mat in 3 zetten

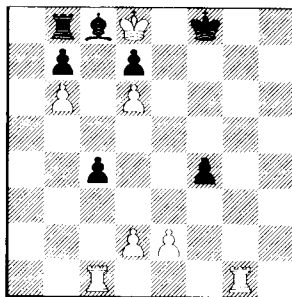
Oplossing:

1.Da6+? d6 2.e4 dxe3!, 1.Db6+? d6 2.e4 fxe3!; daarom **1.e4** (dreigt 2.e5) **1...dxe3 2.Db6+ d6 3.Dxb2** of **1...fxe3 2.Da6+ d6 3.Df1**. Hoe zit het nu met het thema? 1...d6 2.Da6 of Db6 en 3.e5. De dual is thematisch: nu kan e.p. geen roet meer in het eten gooien.

9) wit wint

De zeszet van diagram nr.7 ver-
 toont het thema tweemaal in suc-
 cessie.

7) mat in 6

diagram 7: mat in 6 zetten

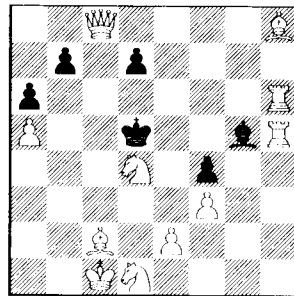
De hoofdvariant luidt:

1.e4! (dreigt 2.Tcf1 Kf7 3.Txf4 Ke6 4.Tf5 en 5.Tg6) **1...Kf7** (op 1...fxe3 volgt 2.Tcf1 mat) **2.d4** (en niet 2.Tcf1? Ke6 3.d4 cxd3!) **2...Ta8** (of 2...Ke6 3.Tcf1; op 2...cxd3 volgt 3.Tc5 en 4.Tf5; 3...fxe3 mag niet meer!) **3.Tcf1 Ta5 4.Txf4 Tf5 5.Tf5 Ke6 6.Tg6 mat**. Maar waarom gaat 1.d4? nu niet? Niet wegens 1...cxd3 2.e4! Ta8 3.Tc5 Ta5 4.Txa5 Kf7 5.Tf5 Ke6 6.Tg6 mat. Maar wel wegens 1...Kf7! 2.Tcf1 Ke6 3.e4 fxe3!

Om lang op te studeren, vooral ook door bolleboos-studie-

componisten die beweren dat er niets nieuws te bedenken valt.

Als laatste van de problemen op diagram nr. 8 een zelfmat in 7 zetten.

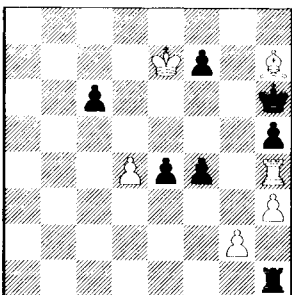
8) zelfmat in 7

diagram 8: zelfmat in 7 zetten

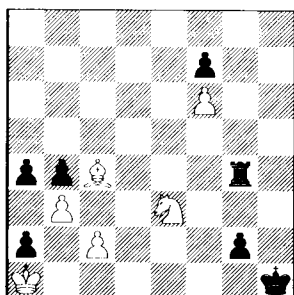
Helaas, hier kan ik het thema helemaal niet in ontdekken. Wie snelt mij te hulp? De oplossing luidt:

1.Tb6 d6 2.Tb2 b5 3.axb6 a5 4.Lb1 a4 5.Td2 a3 6.e4+ fxe3 7.Pc2 exd2 mat.

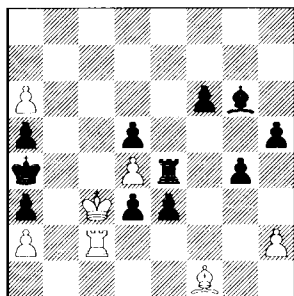
Na deze uitspattingen tenslotte op de diagrammen 9 t/m 14 de zes ingezonden studies. Zes bonbons die u eerst moet verdienen. Aan den slag dus!

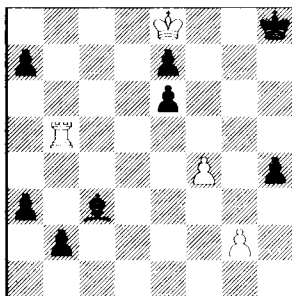
10) wit wint

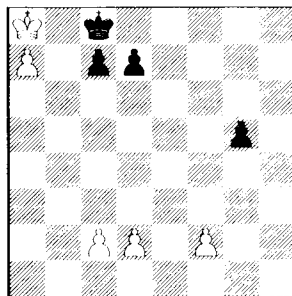
11) remise

12) wit wint

13) wit wint

14) remise

Taakverwisseling

door **Henk Muzerie**

Een aardig motief in het eindspel is taakverwisseling: stuk A verricht de ene taak, stuk B de andere. In de oplossing worden de rollen van A en B verwisseld. Twee voorbeelden.

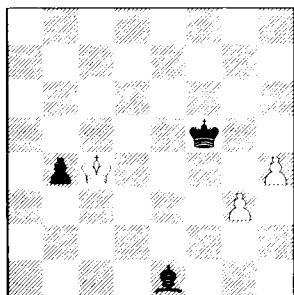

diagram 1

(diagram 1)
Zubtjsenko - Gudok, 1989
zwart aan zet wint

De loper dekt b4, de koning houdt de pionnen tegen. **1...Kg4 2.Kb3 Ld2 3.Kc4 Lc3 4.Kb3 Kf3**. Hier moet de witte koning op b3 staan (anders 5.h5 =), vandaar de tempozet **2...Ld2** (tempo-overdracht). **5.Kc4 Ke3 6.h5 Kd2 7.Kb3 Kd3 8.h6 Kd4 9.g4 Kc5 10.g5 Ld2** en wint.

(diagram 2)
Hector - Levitt, Graested 1980
wit aan zet remise

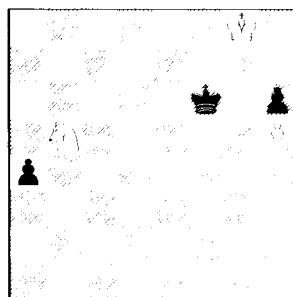

diagram 2

Het paard stopt de a-pion, de koning is echter machteloos tegenover de zwarte h-pion. Het lukt wel als de rollen worden verwisseld. Wit heeft net genoeg tijd om de a-pion tegen te houden tot de koning binnen het kwadraat is. Daarbij komt een beetje eindspeltheorie goed van pas: een paard op c4 houdt in zijn eentje de zwarte h-pion tegen als deze niet verder is dan h4, ook als zwart aan zet is!

Wit heeft 6 zetten nodig K---d4 en P--c4, zwart (die 5 zetten heeft gedaan) is dan niet verder dan h4. **1.Pa3 Kg5 2.Kf7 Kxh5 3.Kf6 Kg4 4.Ke5 h5 5.Kd4 h4 6.Pc4 Kf3 7.Pe5+ Kg3 8.Pc4 Kf2 9.Pe5 Kg3 10.Pc4 h3 11.Pe3 =**. Het paard probeert via e3 of e5 de molenwiel f1-h2-g4-e3 binnen te komen; dit werkt al via de eeuwige dreiging.

The Best of Bent

door Harold van der Heijden

Door het naspelen van tienduizenden eindspelstudies doe je de nodige indrukken op over het typische in het werk van veel componisten.

Natuurlijk hangt dit sterk af van de eigen voorkeur en smaak, en daarom zal mijn 'rijtje' op sommige punten misschien best afwijken van die van u.

Het Technische (en Saaie) van Rinck, het Moeilijke van Kasparjan, het Complexe van Dobrescu en Nestorescu, het Fantastische van Mitrofanov, de Idiote oplossingen van Melnichenko en de Merkwaardige Beginstellingen van Bent vallen mij telkens weer op. Gek genoeg hebben veel andere grote componisten voor mij niet zo'n typische trek. Zo zou ik van bijvoorbeeld Kuznetsov, Kubbel, Liburkin, Troitzky, Gorgiev, Nadareishvili enzovoort, geen duidelijke karaktertrek kunnen noemen.

Eén ding zou u kunnen opvallen in mijn reeks. Van iedereen behalve de twee laatstgenoemden waren er de 'verzamelde werken'. Dat maakt het natuurlijk een stuk gemakkelijker om, gedeeltelijk gedwongen door de opinie van de schrijver van het boek, je een beeld te vormen. Daarom is het des te opmerkelijker dat ik altijd 'at first glance' dacht: "hé, een nieuwe studie van Bent", of misschien wel "hoera!", een nieuwe studie van Bent".

Ik ben dan ook zeer verblijd met het boek dat nu voor mij ligt. De

titel staat als een huis: *The Best of Bent*, met als ondertitel *The Composer's Choice of his Chess Endgame Studies 1950-1993*.

Timothy Whitworth redigeerde de inhoud en layout op een gedegen wijze die we van hem kennen uit andere boeken. Dat betekent duidelijke diagrammen, fijn, glad papier en de varianten in EG-stijl.

John Roycroft verzorgde een nostalgisch voorwoord, waarin we Michael Bent beter leren kennen dan in de 'Preface' van Bent. Zo zal 'Mike' nooit een FIDE titel krijgen omdat hij de tijd die nodig is voor het voorbereiden van inzendingen voor de *FIDE Album* selectie toernooien liever besteedt aan het componeren van studies...

In een 'Preface' legt Bent de partijteler uit waarom studies nou zo leuk zijn. Een citaat: "The over-the-board game is always serious. Less so studies. Difficulty is not essential and can be merely arduous. When not designed to add to our knowledge, a touch of whimsicality is welcome. The composer likes to think that his playful stratagems may sometimes raise a smile."

Het boek bevat in totaal 288 studies. Bent, geboren in 1919, vond dit wel een aardig aantal omdat zijn mathematische kennis in het pre-computertijdperk werd opgedaan. Twee gros studies dus! Alle studies werden nog grondig bekeken, en zonodig ge-

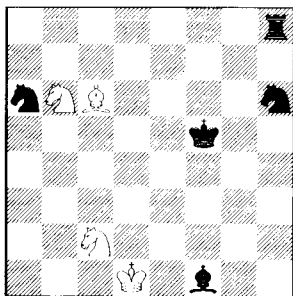
corrigeerd. Ongeveer een kwart van Bent's studies is opgenomen, hetgeen zijn totale output ruim over de 1000 brengt. Daarmee behoort hij zich in het rijtje van de meest productieve componisten!

Zeer vermeldenswaard is nog het feit dat, afgezien van de correcties, maar liefst 74 studies in dit boek hun eerste plaatsing beleven.

De keurige thema-index is nuttig. Dat geldt in iets mindere mate voor de chronologische lijst met gewonnen prijzen, met studies die in het boek voorkomen. M.i. was het informatiever geweest om deze lijst te completeren met die prijswinnende studies die niet in het boek voorkomen.

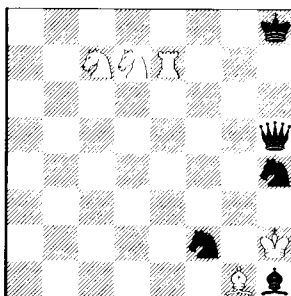
De studies zijn gerangschikt op GBR-code. Persoonlijk had ik het voor de beeldvorming beter gevonden dat de voor dit soort verzamelingen meer gebruikelijke chronologische volgorde zou zijn gehanteerd. Een index op GBR-code is dan voldoende om de materialisten tevreden te stellen.

Natuurlijk mogen een paar voorbeelden niet ontbreken. U zult het mij niet kwalijk nemen, dat ik een tweetal naar mij idee typische voorbeelden kies. Alle studies in het boek worden uitvoerig (maar niet overvoerig!) voorzien van commentaar en zijvarianten, maar ik geef hier alleen de hoofdvariant.

The Best of Bent #159, remise

**1.Pe3+ Kg5 2.Pxf1 Td8+ 3.Pd2
Td6 4.Pd5 Txc6 5.Pf3+ Kh5
6.Pf4+ Kg4 7.Pe5+ remise**

New Statesman 1968: remise

Zeg nou zelf: hoe staat dit? Na enkele malen knippen met de ogen blijkt zwart materieel in het voordeel (dame tegen toren), en nog later valt het pas op dat dit een aristocratisch geval betreft. Dat is trouwens niet bij alle studies van Bent het geval, maar

ik heb toch het idee dat pionnen in zijn studies meestal als sta-in-de-weg voor de stukken zijn bedoeld. De eerste studie in het boek is dus geen pionneneindspel!

1.Te8+ Kg7 2.Pe6+ Kf7 3.Pd8+ Kxe8 4.Pf6+ Kxd8 5.Pxh5 Pf3+6.Kg3 Pe4+ 7.Kh3 Pxd1+ 8.Kh2 Lf3 9.Pf4 Pe2 10.Pe6+ K will. 11.Pg5 Pxd5 pat

Samenvattend kan ik u *The Best of Bent* van harte aanbevelen. Het boek is te verkrijgen bij Michael Bent zelf:

C.M. Bent, Black Latches, Inkpen Common, Newbury, Berkshire, RG 0QS, Great Britain
ISBN 0 9521145 0 X: 140 pagina's. Het kost £ 12.50 netto, (postage-free).

3,500 chess magazines to be sold by postal auction!!

by John Roycroft

For the detailed list you are ordially invited to send:

either, *one formatted PC 'floppy' diskette (and cardboard mailer)* or, *a request for hard copy (with a medium-sized self-addressed envelope)* to:

John Roycroft, 17 New Way Road, London, England NW9 6PL.

Hurry! Closing date for bids: *31st October, 1993*

Correct or Not?

by Alain Pallier

A recent example shows how difficult is the task of judging studies. French composer Guy Bacqué, less known as a composer than as a crack-solver and a sharp-sighted study columnist¹ entered two studies in the *DIAGRAMMES* 1989-1991 informal tourney. The judge J.L. Seret, otb IM (he sometimes composes) who had replaced the late G.A. Nadareishvili, wrote in the provisional award about one of Bacqué's studies: (and about another one by Rummyantsev): 'I thought that two studies were insolvable, or at least that there were some deficiencies in the solution' ('il m'a semble trouver deux insolubilités ou, à tout le moins, des insuffisances dans la rédaction de la solution.' *DIAGRAMMES* no 103 bis, October-December 1992).

Guy Bacqué raised a strong protest against that judgement and asked from J.L. Seret his analysis proving the incorection of the composition, but J.L. Seret in fact had no concrete proof: his conviction was that RSs vs RS should win and he was also probably influenced by some analytical comments by P. Perkonoja (see below after 10...Sg5!). Finally Bacqué's study was

awarded a 'Special honourable mention'!

Here is the debatable study. Notes are by Guy Bacqué (*DIAGRAMMES* no 92, january-march 1990)

G.Bacqué

Special HM *DIAGRAMMES* 1989-91

Draw

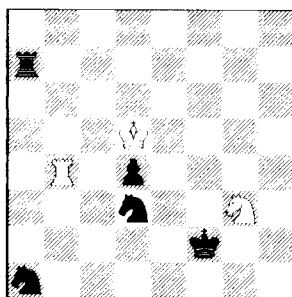

diagram 1

1.Rxd4 Sc2

1...Rd7+ 2.Kc4 Se5+ 3.Kc3 Rc7+ 4.Kb2! or even 2.Ke4 Sc5+ 3.Ke5 Re7+ 4.Kd5!! draw (but not 4.Kd6? Re6+ 5.Kxc5 Sb3+ and Black wins)

2.Se4+!

2.Rxd3? Sb4+ -+

2.Rg4? Se3+

2.Sh1+? Kg2 3.Rh4 Ra5+! and Black wins, for instance 4.Kc6 Sccl 5.Kb6 Ra2 6.Kb5 Sf3 7.Rh6 Sh2 8.Kc4 Sc1 9.Rd6 Rc2+ and 10...Kxh1 with a theoretical win for Black

2...Ke3

2...Ke1 3.Rxd3 Sb4+ 4.Kc4 Sxd3 5.Kxd3 draw

2...Ke2 3.Sc3+ or perhaps 3.Ra4, draw

3.Rc4 Ra6

If 3...Sd4 4.Sc5! draw (but not 4.Sf6? Ra5+ 5.Kd6 Ra6+ 6.Ke7 6...Sf5+ 7.Kf7 Se5+ or 6.Kd5 Rxf6 7.Rxd4 Rf5+ 8.Kc4 Rc5+ and 9...Kxd4! and Black wins.

4.Sd6!

4.Rxc2? Sb4+ and 5...Sxc2!

4.Rc3? Sb4+ and 5...Kxe4 -+

4.Sc3? Scb4+ 5.Rxb4 Sxb4+

4.Sc5? Scb4+ 5.Rxb4 Sxb4+

6.Kc4 Rb6! -+

4...Sd4 5.Rc7!

5.Rxd4? Ra5+! 6.Sb5 (6.Kc4 Rc5+ and 7...Kxd4) 6...Rxb5+ 7.Kc6 Rc5+ and 8...Kxd4 -+

¹ Nevertheless he is a very good composer (in the same tourney *DIAGRAMMES* 1989-91 he won the first prize for a study composed with J. Vandiest). Inexplicably one of his studies was 'forgotten' by Akoby and Nadareishvili in 3567: *EG* 83 no. 5970 should figure under mate 1074.

5.Rc3? Ra5+ 6.Kc4 Rc5 mate (if 6.Rc5 Rxc5 mate, but not 6...Sxc5? 7.Sc4+! and White draws.

5.Rc8? Sf4+ 6.Ke5 (6.Kc4 Rxd6! or 6.Kc5 Sde6+ followed by 7...Txd6 -+) 6...Sg6+ 7.Kd5 (7.Kf6 Rxd6+!) 7...Se7+ and 8...Sxc8! -+
5.Sb7 (c8,e8,f7,e4)? Sf4+ 6.Kc5 (6.Ke5 Re6 mate) 6...Rc6+ 7.Kb4 Sd5+! and 8...Rxc4 -+

5...Sf4+ 6.Ke5

6.Kc5 Sfe6+! -+

6...Sf3+

6...Ra5+ 7.Kf6 Sd5+ draw since after 8.Kf7 Sxc7 9.Sc4+ follows.

7.Kf5 Ra5+ 8.Kf6!

8.Kg4? Rg5 mate

8...Sd5+ 9.Kg7!!

'The crucial point of the study', writes G. Bacqué.

If 9.Ke6 (f5)? Sxc7+

If 9.Kf7 (g6)? Se5+ and 10...Sxc7!

9...Ra6!

9...Sxc7 10.Sc4+! =

10.Rd7!

10.Sc4+? Kd4 11.Rc8 Sh4!! line given by P. Perkonija

10.Sf5+? fails on 10...Kf4! and now:

11.Rc5 Ra7+ 12.Kf8 Sg5! (but not 12.Kg8 (h8) Sf6(+)! or 12.Kg6 Se5+ or 12.Kh6 Rd7!) -+
11.Rf7 Sg5 12.Rd7 Sf6 13.Rd6 Se8+! -+

11.Rd7 Sf6 12.Rd3 Se5! -+

10...Se5 11.Sc4+ K anywhere

11...Sxc4 12.Rxd5! draw

12.Sxe5 draw.

Here stops G. Bacqué's analysis. P. Perkonija found that 10...Se5 was a weak move and proposed 10...Sg5!, winning for Black: 11.Sf5+ Ke4 12.Sd6+ Kf4 13.Sb5 Se3!

In his turn, G. Bacqué criticized 13.Sb5?; better is 13.Sc4! 13...Sf6! 14.Rd4+ Kf5! with a complex position.

But again, white has a better move, 14.Rb7! and after 14...Se6+

(diagram 2)

white has to choose between 15.Kh6 and 15.Kg6 (allowing 15...Sd7). Bacqué's conclusion was: 'So nothing clear after 10...Sg5!' ('donc, rien d'évident

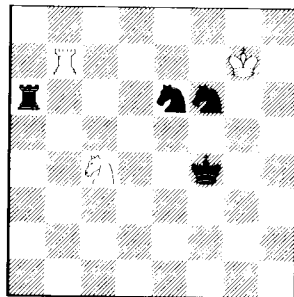

diagram 2

après 10...Cg5') adding that computers will tell us if the GBR class 0407.00 (or 0405.00) is a win for the side having material superiority.

Of course, such a conclusion is unsatisfying since it seems that after 10...Sg5 there is no 'end' to the study.

So the question remains: is the study correct or not? The judge was not able to bring proofs of incorection, that's true, but did the composer convincingly show a complete solution?

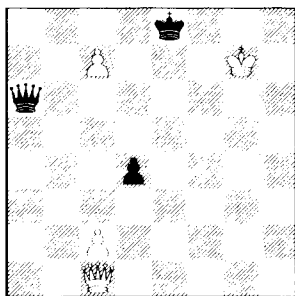
Readers are invited to carry on with that fine piece of analytical work: perhaps they will have the last word...

Foutieve Diagrammen

door Marcel van Herck

In de schaakrubriek van een Vlaamse krant ziet men tegenwoordig zeer zelden een eindspelstudie. Als er dan toch eens een compositie gepubliceerd wordt, dan is het negen op de tien keer een probleem. Ooit is de toestand wel beter geweest. Als jonge knaap las ik gretig de rubriek in de Antwerpse *Volksgazet*, waarin meer dan behoorlijk aandacht werd besteed aan onze favoriete tak van het schaakspel. De redacteur was niemand minder dan ons ARVES-lid Julien Vandiest. Zo'n vijftien jaar geleden ging die krant jammer genoeg ter ziele.

Begin 1971 kregen de lezers volgend dame-eindspel voorgeschoteld (diagram 1).

1) Mitrofanov: wit wint

In de oplossing laat wit tweemaal zijn dame instaan!

1.Da3 Dc8 2.Da4+ Dd7+
(2...Ke7 3.Dc6 ziet er niet roos-

kleurig uit voor zwart) **3.Kf6 Dxa4 4.c8D** mat

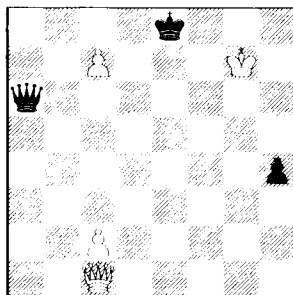
Er zijn echter niet minder dan 3 duals:

Op de eerste zet kan ook **1.Dg5**, op de tweede zet wint **2.Df8+** en op de derde zet kan ook eenvoudig **3.Dxd7**.

Met dit diagram was duidelijk iets mis. Onze speurneus Stoffelen vond in zijn oude *EG*-nummers een verklaring. Bij *EG* 1228 (= diagram 1) Mitrofanov, 2 Hon Men *Chervony Gornik* (Krivoi Rog) Award 3.vi.70, schreef Roycroft het volgende: "The placing of bPd4 is in some doubt, as it is on the impossible b4 as sent to me".

Enkele nummers later verscheen een correctie.

.... "Therefore bPd4 should be at f4 instead. Now after **1.Qa3 Qc8** (1...Qb7 2.Qd6) **2.Qa4+** (2.Qd6?

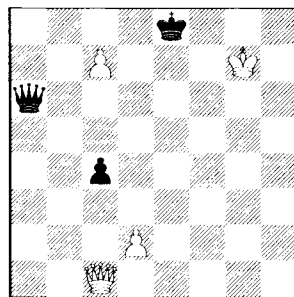
2) Mitrofanov: wit wint

Qg4 draws) **2...Ke7 3.Qxf4** wins"...

Maar nu vraag ik mij af waarom gewoon **1.Dxf4** ook niet wint. Misschien moest die zwarte pion wel op h4 staan (diagram 2).

(Red: in *Mat v Etjudak* is onder nummer 1154 inderdaad deze versie gegeven!).

Wat er ook van zij, ik stelde mij destijds niet tevreden met het aantonen van de incorrectheid van de studie, maar zocht ook een correctie. Na lang zoeken kwam ik uiteindelijk tot de volgende positie (diagram 3):

3) Marcel van Herck, naar Mitrofanov: wit wint

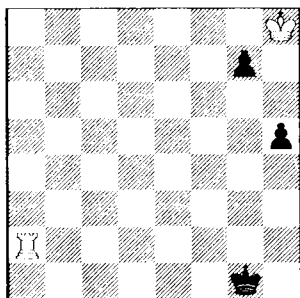
Nu is de oplossing wel correct. Door een gelukkig toeval wordt de studie nog verrijkt met een minorpromotie, want na **1.Da3 Dc8 2.Da4+ Ke7** wint enkel **3.Dxc4 Df5 4.c8P+**!

Astonishing

door Ton van Oosterhout

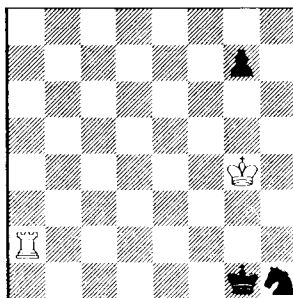
Ik kan me voorstellen, dat het volschrijven van *EBUR* niet de hoofdtak is van de hoofdredacteur. Of ik je taak kan verlichten? het lijkt nauwelijks, maar na een opmerking in *EBUR* mei 1992 over de incorrectheid van de beroemde studie van Moravec (10e prijs! *La Stratégie* 1913) kwam plotseling in mijn geheugen op dat ik al in 1948 heb 'geklagd' over dit probleem.

Dat zat zo: In een krant op Java werd diagram 1 afgedrukt met een 'verstümmele' oplossing, en de schaakkring van 4 militairen zette zich aan de taak om de oplossing te vinden (de redactie van de krant liet het afweten). Toen de oplossing bij stukjes en beetjes binnen kwam, vond ik dit de mooiste studie ooit gemaakt. Wel wat overdreven, want ik had er nog niet veel gezien!

Moravec: wit wint

1.Kh7!! h4 (1...g5 2.Kg6 g4 3.Kg5! g3 4.Kh4! g2 5.Kh3 Kh1 6.Txg2) **2.Kg6 h3 3.Kg5 h2 4.Kg4 h1P** (4...g5 5.Kg3 h1P+ 6.Kf3 g4+ 7.Kxg4 Pf2+ 8.Kf3 Pd3! 9.Ta4! Pc5 (9...Kh2 10.Te4 Kg1 11.Td4 Pc5 12.Td5 Pb7 13.Ke3 Kg2 14.Kd3 Kf3 15.Kc3 Ke4 16.Kc4 Kf4 17.Kb4 Kg3 18.Td7) 10.Tc4 Pb3 11.Ke2 Pa5! 12.Tc7 Kh2 13.Kd2 Pb3+ 14.Kc3 Pc1 15.Te7 Kg3 16.Te1 Pa2+ 17.Kc4) **5.Kg3**

Moravec: na 4...h1P

Bij het oplossen was niet 4...g5 (Eivrand Gjølseth!) het grote probleem (een slimmerik van 4 vond de paardjacht), maar wel 4...h1P (diagram 2). Kort en goed, we kwamen er niet uit en even daarna viel het schaakkrin-

getje uit elkaar door overplaatsingen. Het probleem is toch aan me blijven klagen, tot ik in 1958 (dus 10 jaar later) de oplossing vond in *Kirzgeschichten* van Kurt Richter, 2e verbeterde uitgave van 1955. Op bladzijde 91 wordt alles uit de doeken gedaan: "Auch 4...h1S verliert 5.Kf3 g5 6.Ta4! Kh2 7.Tg4 Kh3 8.Txg5 Kh4 9.Tg8; oder 6...g4+ 7.Txg4+ Kh2 8.Tg8 bzw 7...Kf1 8.Ta4 Kg1 9.Ta2.

Eine schwierige variante, die wir in der 1. Auflage anzugeben vergassen. So mancher Schachfreund fand sie nicht und schrieb deshalb an den Autor".

Aardige man, die Kurt Richter, om mij de oplossing aan de hand te doen, nietwaar? Grappig dat dit probleem nu na zo veel jaren weer ter discussie is geweest. Dat hoeft hierna niet meer, totdat er weer een nieuwe meneer Eivrand Gjølseth de oplossing vergeten is en geloofd wordt.

Wie de uitgebreide oplossing wenst, die kijkt bij *Solving in Style* 1985 van John Nunn, diagram op bladzijde 40, oplossing op bladzijde 186 en 187.

Nunn merkt terecht op dat het 'astonishing' is dat dit probleem zo laag gewaardeerd is geweest. Voor mij is het nog steeds een voltreffer.

Inhoudsopgave 5e jaargang nummer 2

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
Commenting upon 'Corrections 1'	Julien Vandiest	2
(Un)solved Mysteries	Harm Benak	3
Anti-Anticipatie	Harold van der Heijden	4
Schaakstukken in de verschansing	Gerrit J. Wiersma	6
Het geheim van de toegevoegde velden	Teun Balemans	10
Van Uitstel komt afstel (deel 1)	Wouter Mees	12
Taakverwisseling	Henk Muzerie	15
The Best of Bent	Harold van der Heijden	16
3,500 Chessmagazines to be sold!	John Roycroft	17
Correct or not?	Alain Pallier	18
Foutieve Diagrammen	Marcel van Herck	20
Astonishing	Ton van Oosterhout	21